

Részletes tájékoztató a szakosodás tennivalóiról

Frissítve: 2010.11.03.

Tisztelt nappali és levelező tagozatos hallgatók!

Az egyetemi szintű **szakosodási időszak szempontjából az őszi és tavaszi szemeszter egyenértékű** a 2010/2011 tanévben is. A vizsgaidőszakot megelőző hónapban (**november és április**) kerül sor a jelentkezésre és elbírálásra egyaránt. Ezen időszakban minden képzés és **minden még nem szakosodott hallgató** részt vehet a folyamatban. A szakosodási képzést meghirdető dönti el, hogy a képzést megnyitja, vagy 0-ra állított létszámmal jelzi a hallgatóknak, hogy a ciklusban nem választható a képzése.

Olyan szakokon, ahol a ciklus végén van kritérium jellegű vizsga, amelynek sikertelensége a szakosodást kizárja, megadható feltételes felvétel is. Erről a szakos tájékoztatókból értesülnek, tehát a tájékoztatót minden választott képzésnél tanulmányozzák. A feltételt nem teljesítők szakosodása törlésre kerül még a kurzusfelvétel előtt, így a következő (őszi, illetve tavaszi) szakosodáskor másik képzést választhatnak.

- Az őszi szakosodási időszak elsősorban másodéves hallgatóknak, illetve a tavaszi szakosodásból kimaradtaknak ad képzéshez jutási lehetőséget, de bizonyos feltételek esetén az elsőéves hallgatók is részesei lehetnek.
- Az elsőéves hallgatók 0 ponttal szerepelnek az őszi szakosodási listákon, mert nincs még értékelhető teljesítményük. Minden olyan szakon, ahol a meghirdető nem kíván elsőéveseknek lehetőséget adni, 0-n hagyja a szakosodási pontjukat. Ez a módszer lehetővé teszi az elsőéves hallgatók tájékozódását, a választás technikájának gyakorlását, a választék áttekintését. Ez elősegíti, hogy az első év végére a jogosultak legtöbbször választani fog, a szakosodásból tájékozatlanság miatt kimaradtak száma minimálisra csökken.
- Mindazok, akiknek a szakosodáskor a meghirdető felvételt eredményező pontot ad, jogosultak lesznek a következő félévben elkezdni a szakosodási képzést. Ezzel megoldódik mindkét félév azonos használata.

A szakosodás során intézményi szintű rendszerrel képzési programot (ún. kis kpr.-t) választhatnak, hogy élhessenek a felsőoktatási törvény által előírt, és tanterveikben a lehető legszélesebbé tett szakosodási lehetőséggel. Kevesebben, de azonos súlyú döntéssel találkozhatnak azok, akik szakirányt választanak a szakosodás eléréséért.

Elkerülhetetlen néhány alapvető tantervi fogalom tartalmának értelmezése, hogy a választásuk tudatos legyen!

A legfontosabb azt megérteni, hogy a 180 kredités alapképzés egy részét a képzési programok döntő többségénél kötelezően választandó kínálatból kell teljesíteni. A legegyszerűbb esetben azonos (50–60) kreditértékű szakirányok, vagy specializációk vannak a tantervben, de előfordul, hogy több egységet (20, 30, 40 kredités) kell kombinációban választani, vagy szabadon krediteket gyűjteni, hogy a megkívánt creditszámot elérjék.

Hasonlóan fontos kérdés, hogy a választott szakosodással mit kapnak eredményül. Ebből a szempontból a legtöbbször két alternatíva közt választhatnak.

Egyik lehetőségként felvehetnek a saját szakon belül szakmai szakirányt, illetve képzést (ebben csak technikai a különbség, mert a szakirány a tantervük ösvényei szerinti egység, míg a képzésválasztás egy kisebb, ún. becsatolt kis kpr. megszerzését jelenti), amelynek elvégzésével vagy szakképzettséget szereznek, vagy a szakmai mesterszintre jelentkezést alapozzák meg.

Azok, akiknek alapszakja olyan, amelyre tanári mesterképzés épülhet (tanárképes a 289/2005. (XII. 22.) Korm. rendelet szerint), választhatják a második tanári szak megalapozásához vezető képzés valamelyikét (tanári szakirány, más szóhasználatban tanári mi-

nor). Az egyetem minden tanárképes alapképzésébe be van csatolva az egyetem minden „tanári minorja”, továbbá a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola tanári előkészítő képzése is.

Aki ilyen képzést válasz, annak célszerű elvégezni a választható 10 kredités tanári előkészítő pedagógiai-pszichológiai egységet, mert ez a tanári mesterképzés előfeltétele.

(Ez a képzés is becsatolt képzés, minden szak része a szabadon választható 9 kredités egységhez hasonlóan.)

A fenti szakosodás eredménye lehet 110 alapképzési kredit + 60 szakirányos kredit + 10 szabadon választható kredit = 180,

de lehet 120 alapképzési kredit + 50 szakirányos kredit + 10 szabadon választható kredit = 180,

vagy 120 alapképzési kredit + 50 szakirányos kredit + 10 tanári előkészítő kredit = 180, ami utóbbi a tanári minor választása esetén jön létre.

A tantervi ismereteken túl szükségük van technikai jellegű felkészítésre is. A szakosodáshoz vezető eljárás az ETR-ben történik, bizonyos szempontból a kurzusfelvételhez hasonlító módon, de attól alapvetően különböző eredménnyel. Itt ugyanis éppen a szakosodást jelentő kurzusokhoz való hozzájutás lehetőségét szerzik meg. Ha kiválasztanak egy képzést a kínálatból és a képzés meghirdetője elfogadja a jelentkezésüket, akkor az alapképzésük kiegészül ezzel a képzéssel, és a kurzusválasztáskor úgy használható, mint az alapszak.

Az eljárás leginkább a felvételi eljáráshoz fog hasonlítani. Az ETR-be lépés után – ha szakosodási időszak következik – az „Ügyintézés” menüben a „Jelentkezés szakosodásra” elemet választva megjelenik a képzések és szakirányok kínálata. Mindenkinek az, ami az alaptantervében szerepel, menüfában csoportosítva. A kínálatban szereplő elemeket érdemes tanulmányozni, annotációjukat elolvasni, esetleg a felelős tanszék honlapját, hirdetését, vagy tájékoztatóját megismerni.

Döntést hozni a megnyitástól számított 1 hétig lehet. Ebben az időszakban nem csak nézni, hanem választani is enged a rendszer. A megjelenő választási ablakban három képzést, illetve szakirányt lehet megjelölni úgy, hogy a választott képzések sorrendjét meg kell adni. A sorrend szerint történik majd az igényelt képzéshez rendelés. Aki már megkapott egy képzést, nem kaphat továbbit. A fenti felvételi időszak végéig lehet változtatni, leadni és felvenni képzéseket. A terminus vége után már a szakok gazdáié a további tennivaló. Az előre meghirdetett szempontok szerint sorrendet állítanak fel, ami 0–100-ig terjedő pontozást jelent. A pontszámok alapján rendelik aztán a képzéseket a kérelmezőkhöz. Ennek eredménye a felvételi időszak végét követő második hét elején megjelenik a szakosodási menüben.

Az következő félévre meghirdetett kurzusokat mindenki a szakosodásnak megfelelően veheti fel. Ha valaki nem tudott képzéshez, vagy szakirányhoz jutni, mert nem fért a kívánt képzések keretébe, vagy valamilyen okból lemaradt a választásról, képzéshez csak külön eljárásban, kérvénnyel juthat, vagy a következő választási ciklust kell megvárnia.

Fontos tudni, hogy a jelentkezés időpontja nem előny, hiszen a sorrendet nem befolyásolja. A jelentkezés nincs limitálva, csak a felvehető létszám. Mindenkinek a számára elérhető teljes kínálatból választhat, és az esélyét csak a teljesítménye határozza meg, ha verseny alakul ki.

Az elmúlt év tapasztalatai segíthetnek az eligazodásban. A következőkben ezt olvashatják.

A választás nem csak jog, hanem kötelezettség is. Behozhatatlan hátrányba kerülhet, illetve kérvényekkel szaladgálhat, aki kivár, vagy Pató Pált idézgeti.

Hol lehet a szakosodási menüt elérni?

Az alábbi kép az ETR webfelületéről készült. A megfelelő menüelemek vannak nyitva.

The screenshot shows the ETR web portal interface. The main content area displays the following information:

KOM-B-AN, Kommunikáció és médiatudomány BA_AN
 Lejárati TANTERVÉZŐBE IRTUK BÉI Javaoljuk a minor szakok kiválasztását, és csak azoknak a szakirány-választást, akik nem akarnak tanár szakosodók lenni.
 Max. jelentkezés száma: 3
 Kreditek (min./max.): 50 / 60
 Szakosodásszám (min./max.): 1 / 2

1. jelentkezés
 Elfogadva: Nincs döntés

Rövidítés	Negnevezés	Telj. kreditszám	Max. létszám	Ponthatár
ROL-SN-OL	Ófész nyelv és kultúra minor_N	50	15	50

2. jelentkezés
 Elfogadva: Nincs döntés

Rövidítés	Negnevezés	Telj. kreditszám	Max. létszám	Ponthatár
ONK-SN-L	Latin minor_N	50	15	50

Kérdések:

1. Mi történik azzal, aki nem választ szakirányt, vagy specializációt?
2. Milyen lehetőséget jelent a szakmai szakirány és milyen a más szak által hirdetett felvehető képzés?
3. Miért nem lehet két 50 kreditese egységet párban felvenni?
4. Mi a következménye annak, ha valaki rosszul döntött, és lead egy képzést, majd felvesz egy másikat?
5. Mikor és hogyan lehet második szakosodási egységet teljesíteni?
6. Mit tehetnek a hallgatók, ha olyan szakirány, vagy specializáció nincs meghirdetve, amelyre belépés-kor számítottak?

Válaszok:

1. **Mi történik azzal, aki nem választ szakirányt, vagy specializációt?**

A szakos tantervétől függ.

Kis számban, de vannak olyan tantervek, amelyek úgy vannak felépítve, hogy elegendő felvehető szakmai tárgy van bennük ahhoz, hogy a kötelező tartalmakat és a diplomáért elvárt kreditmennyiséget (jellemzően 180, 210 vagy 240) szakirány választás nélkül is teljesíteni lehet. Amit a tanterv megenged, azt szabad is.

A többi tantervben a differenciált szakmai anyag kötelezően választandó szakosodási egységeket (becsolt képzés, vagy szakirány) tartalmaz. Az ilyen tantervhez kapcsolt hallgató csak akkor végezheti el a szakot, ha teljesít ezekből az egységekből egyet, hogy a megszerzett kredit száma elérje az előírtat. (Teljesíteni csak olyan egységet lehet, ami a hallgatóhoz van rendelve.) Vigyázat! Ahol olyan választandó egység van, amelyben minden szakirányból válogatva lehet kreditet gyűjteni, akkor is teljesíteni kell egy egységet, csak ezzel nem szerez elismerhető specializálódást a hallgató.

2. Milyen lehetőséget jelent a szakmai szakirány és milyen a más szak által hirdetett felvehető képzés?

Ez a legnehezebb kérdés a választó előtt. Ez a döntés ugyanis meghatározó lehet a továbbhaladás szempontjából, mert majdnem kizáró döntés.

Aki a saját szak egységeiből választ, az ezzel jelzi, hogy szakon belül kíván boldogulni. Vagy jó elhelyezkedési esélyeket lát a szakmai specializációban, vagy szakmai mesterképzésre tör. Az alapszak törzsanyagát egészíti ki speciális szakmai ismeretekkel.

Aki más szak anyagát választja, az szélesebb palettán kezd játszani. Minden mesterképzésre elegendő lehet az alapszak törzsanyaga is, de csökken a felvétel esélye az alapszakot folytató mesterképzésre. Helyette megnyílik az út a szintetizáló mesterképzések, valamint a tanári mesterképzés irányába. Más esetben általánosan kínált, sok képzéshez kapcsolható, konkrét szakképzettséget adó képzés elérése lehet a cél és kilépés az ÉLETBE.

Speciális eset a más szakból vett anyagok közt a második tanári szak előkészítője (minor). Aki ilyet választ a szakos egységek helyett, csak annak van lehetősége előfeltételes tanári mesterképzésre jelentkezni egyenes ágon (pótképzésekkel, kerülő úton is lehet, de erről majd egy más alkalommal írok), mert a tanári mesterképzés kétszakos. Az elvégzett alapképzés 120 kreditjére épül az első szak, a második tanári alapozó képzésre a második szak. Ez utóbbi egészen speciális is lehet (etikatanár, andragógiatanár, kommunikációtanár stb.), amihez nem szükséges „minor” elvégzése.

3. Miért nem lehet két 50 kredités egységet párban felvenni?

Egy hallgató a felvétellel megszerzi a jogot arra, hogy teljesítse a felvételi szak követelményét, és a szakon diplomát szerezzen. Joga van azokhoz a kurzusokhoz, amivel ennek feltételeit teljesítheti, továbbá ahhoz, hogy a kötelezettségen túl még 10% kreditet teljesítsen, amivel későbbi tanulmányait alapozhatja meg. Nincs joga tehát az intézmény olyan erőforrásait térítés nélkül használni, amelyek túl vannak a fenti kereten. A két 50-es egység, pl. egy szakmai szakirány mellett egy tanári minor jelentősen túllépné a keretet. Ezt az egyetemnek nincs lehetősége finanszírozni.

4. Mi a következménye annak, ha valaki rosszul döntött, és lead egy képzést, majd felvesz egy másikat?

Ez a kérdés majd később, vagy a másodéveseknél merül fel, de jobb tudatosan számolni vele, mert könnyen meglepetést okozhat. A 3. kérdésre adott válaszból kell kiindulni. Ha valaki felvett egy 50 kredités egységet, annak egy félévét a saját szakjának finanszíroznia kell akkor is, ha a következő félévben leadja. Ezzel nem lehet játszani. Hibás döntés ennek ellenére bizonyára lesz. Következményétől meg is kell szabadulni, de a rossz döntésnek ára van. Legegyszerűbb esetben a képzésen felüli 10% ezzel elhasználódott. Rosszabb esetben több. Könnyű belátni, hogy ha valaki a 120 törzskredit után felvett 30 kreditet egy később leadott szakirányból, majd egy újabbat vesz fel 50 kreditért, akkor a teljesítéskor 200 kreditet használt el. Ez csak 2 kredittel több, mint a képzés + 10%. Ezért a két kreditért fizetnie kell, de ez nem jelentős. A gond akkor van, ha ezt a 10%-ot más szabadon választhatóra már elherdálta, mert akkor meg kell fizetni a végén a hibás szakosodáskor elhasznált képzésen kívüli szolgáltatást.

5. Mikor és hogyan lehet második szakosodási egységet teljesíteni?

Az ilyen második képzést csak a TO segítségével lehet felvenni, és költségtérítéssel formában lehet elvégezni (leírását lásd a térítések és juttatások szabályzat mellékletében).

Kivételesen ez alól minden olyan szak, ahol a kimeneti és képesítési követelmények (KKK) lehetővé teszik további félév alatt a második szakirány elvégzését. Pillanatnyilag én egy ilyen szakról tudok, ez a gyógypedagógia.

6. Mit tehetnek a hallgatók, ha olyan szakirány, vagy specializáció nincs meghirdetve, amelyre belépéskor számítottak?

Tudni kell, hogy a szakok gazdái gazdaságossági okokból dönthetnek úgy, hogy bizonyos létszám alatt nem indul egy meghirdetett szakosodási képzés. Ennek feltételei a tájékoztatóban megjelennek. Azokat a képzéseket, amelyekhez az indítási engedély felsorolt szakirányokat, a kar köteles meghirdetni. Indítani csak akkor kell, ha a megadott létszámkeretnél nagyobb a jelentkező megfelelték száma.

A jelentkezési jogát senkinek nem lehet korlátozni. Ha mégis ez történne, a hallgatóknak joga van a kari dékánhoz fordulni felülbírálatért, aki vagy intézkedik, vagy a rektor úrhoz továbbítja a kérelmet.

Szeged, 2009. 03. 09.

Homor Géza
oktatási igazgató